КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

04071 м. Київ, а/с-56. Тел./факс: (044) 337-51-01
E-mail: cvu@cvu.kiev.ua http:\\www.cvu.org.ua

Дослідження Комітету виборців України:

«Підсумки 6-ої сесії Верховної Ради: головні провали та здобутки»

Дослідження охоплює період із 7 лютого (початок роботи 6-ої сесії) по 11 липня 2017 року.

ПРИЙНЯТІ ЗАКОНИ

За час роботи ВР 6-ого скликання було прийнято 275 законодавчих актів. Із них 100 законів [1](23 – щодо ратифікації угод) та 175 постанов (48 – про прийняття за основу проектів законів). Загалом із 100 законів лише 11 були новими актами. Решта – це внесення змін до вже існуючих документів.

У порівнянні із попередньою 5-ою сесією ВРУ кількість прийнятих законів дещо зменшилася. Упродовж вересня 2016 року-січня 2017 року (час роботи 5-ої сесії) було прийнято 151 закон (24 – щодо ратифікації). При цьому кількість законів, прийнятих на 6-ій сесії дещо збільшиться, оскільки окремі документи були прийняті ВРУ, але на разі не підписані Президентом.

6 сесія ВРУ (лютий-липень 2017)	**5 сесія ВРУ** (вересень 2016 – січень 2017)
275 законодавчих актів	462 законодавчі акти
100 законів (23 – ратифікація)	151 закон (24 – ратифікація)
175 постанов (48 – прийняття за основу проектів законів)	306 постанов (83 – прийняття за основу проектів законів)

Більшість, прийнятих на 6-ій сесії ВРУ законів, стосувалися питань промислової, екологічної, молодіжної політик та місцевого самоврядування. Так, із 100 прийнятих законів 7 законів були віднесені до Комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; по 6 законів – до Комітетів з питань з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; промислової політики та підприємництва; сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму.

Серед найбільш резонансних законів, що були прийняті 6 сесією ВРУ:

- запровадження ринку електричної енергії – Закон № 2019-VIII;
- курсу на приєднання в НАТО – Закон № 2091-VIII;
- заборони виготовлення та пропаганди георгіївської стрічки – Закон № 2031-VIII;
- мовних квот на телебаченні – Закон № 2054-VIII;
- державної підтримки кінематографії та створення Українського культурного фонду Закони №№ 1976-VIII, 1977-VIII;
- скасування так званого «закону Савченко – Закон № 2046-VIII;
- запровадження середньострокового бюджетного планування – Закон № 1974-VIII;
- створення Єдиного державного реєстру військовозобов’язаних – Закон № 1951-VIII;
- розблокування виборів у об’єднаних громадах з різних районів – Закон № 1923-VIII;
- спрощення процедури добровільного об’єднання громад ОТГ – Закон № 1851-VIII;
- врегулювання статусу та повноважень старости – Закон № 1848-VIII;
- регулювання оцінки впливу на довкілля – Закон № 1828-VIII.

[1] враховувалися закони, що було повернуто із підписом Президента. Упродовж 11-12 липня було прийнято 4 закони, що на разі не є підписані.

ІНІЦІАТОРИ ЗАКОНІВ (ПРЕЗИДЕНТ, УРЯД, НАРОДНІ ДЕПУТАТИ)

Більшість із прийнятих законів під час 6 сесії ініціювали народні депутати – 56. Ще 32 закони було подано Кабінетом Міністрів України і 12 законів – Президентом України.

Загалом законами стають 24% законопроектів уряду[2]. За час роботи уряду В. Гройсмана (із 14 квітня 2016) було прийнято 81 урядовий закон із 339 поданих. Ще 27 було прийнято в першому читанні. Серед іншого упродовж 6 сесії уряд ініціював закони щодо запровадження середньострокового бюджетного планування та запровадження ринку електричної енергії.

Загалом законами стають 83% законопроектів Президента. За час роботи ВРУ VIII скликання було прийнято 97 законів Президента (59 – щодо ратифікації, приєднання до угод, схвалення рішень Президента) із 117 поданих. Із 12 законів, які ініціював Президент упродовж 6 сесії, 7 мали на меті ратифікацію та приєднання України до зовнішньополітичних угод чи договорів. Крім цього, Президент ініціював закон щодо фінансового контролю за діяльністю посадових осіб. **Без законів щодо ратифікації, приєднання чи схвалення рішень Президента, які є технічними документами і, як правило, підтримуються всіма фракціями ВРУ, частка прийнятих законів Президента складає 71%.**

За час роботи 6-ої сесії було зареєстровано понад півтисячі (605) проектів законів (без постанов). Із них депутати зареєстрували 504 проекти законів, Кабінет Міністрів України – 86, Президент України – 15.

У розрахунку на одного депутата найбільше проектів законів упродовж сесії зареєстрували депутати ВО «Батьківщина» та Радикальної партії Олега Ляшка. Один депутат «Батьківщини» в середньому став ініціатором 5,1 проектів законів, РПЛ – 4,4, «Самопомочі» - 3,8, «Народного Фронту» – 2,1, БПП – 1,9, «Опозиційного блоку» – 1, 8. Загалом депутати «Батьківщини» були серед авторів 103 проектів законів, РПЛ – 89, «Самопомочі» – 101, НФ – 178, БПП – 261, Опоблоку – 79.

Станом на 9 липня у ВРУ зареєстровано 5 486 проектів законів та 4 188 проектів постанов, що є рекордом в історії українського парламентаризму.

ІНІЦІАТОРИ ЗАКОНІВ (ПО ФРАКЦІЯХ ТА ГРУПАХ)

Із 56 законів авторства народних депутатів лише 11 були виключно ініціативою фракцій коаліції – БПП чи «Народного Фронту». Решта, **45 законів – були спільно подані депутатами різних фракцій та груп ВРУ**.

Найчастіше авторами прийнятих законів були депутати старої коаліції «Європейська Україна». Депутати БПП були серед авторів 42 законів[3], «Народного Фронту» – 41, Радикальної партії Олега Ляшка – 25, «Батьківщини» – 22, «Самопомочі» – 22. Щодо інших фракцій та груп показники наступні: депутати «Волі Народу» долучилися до розробки 8 законів, «Відродження» – 8, «Опозиційного блоку» – 6 законів.

---

[2] враховуючи закони щодо ратифікації

[3] при підрахунку враховувалося, що депутати від різних фракцій та груп часто були ініціаторами одного й того ж закону

ГОЛОСУВАННЯ ЗА ЗАКОНИ

В середньому за прийняті під час 6-ої сесії ВРУ закони голосували 247 народних депутатів. Рекордну підтримку парламенту (309 «за») отримав закон щодо транспортного обслуговування осіб з інвалідністю. При цьому відразу 6 законів були прийняті з мінімально необхідною кількістю голосів – 226 «за». Це закони щодо контрабанди вогнепальної зброї, друкованих ЗМІ Міноборони, змін до закону «Про питну воду», стягнення аліментів, печаток юридичних та фізичних осіб-підприємців та змін до закону щодо Європейської соціальної хартії.

Найбільше голосів «за»[4] прийняті закони віддавали фракції старої коаліції «Європейська Україна». В середньому «за» голосували 76% депутатів «Народного Фронту», 71% – БПП, 71% – РПЛ, 64% – «Самопомочі», 52% – «Батьківщини», 41% – позафракційних депутатів, 36% – «Волі Народу», 32% – групи «Відродження», 25% – «Опозиційного блоку».

[4] при підрахунку враховувалося останнє успішне голосування, тобто, те, коли закон було прийнято в цілому. Не бралися до уваги голосування за закони щодо ратифікації угод, оскільки такі документи переважно є технічним

Радикальна партія Олега Ляшка більшістю від свого складу («за» проголосували понад 50% фракції) підтримала 69 прийнятих законів, «Самопоміч» – 65, «Батьківщина» – 40 законів із 77[5] загалом.

Рекордну підтримку депутати «Народного Фронту» показали під час голосування за закони щодо децентралізації. Зокрема, щодо врегулювання діяльності старости села, селища (88% депутатів фракції проголосували «за») та добровільного приєднання тергромад (86%). Депутати БПП максимально підтримали ініціативу Президента щодо фінансового контролю посадових осіб (84% «за»), депутати РПЛ – закон про мовні квоти на телебаченні (95%), «Самопомочі» – щодо контрабанди вогнепальної зброї та створення друкованих ЗМІ Міноборони на час АТО (92%), «Батьківщини» – ініціативу щодо оподаткування спадщини (85%).

Серед іншого лише частина депутатів «Самопомочі» та «Батьківщини» підтримали скасування так званого «закону Савченко» («за» проголосували 31% та 45% депутатів відповідно), депутати Опоблоку та «Відродження» не голосували за заборону георгіївської стрічки (0% та 8% «за»), депутати «Батьківщини» не дали жодного голосу «за» закон, який покликаний розблокувати вибори в об'єднаних громадах з різних районів, депутати «Самопомочі» та РПЛ не голосували за закон щодо спрощення створення спроможних об'єднаних громад (по 1 депутату «за»). **Депутати «Опозиційного блоку» не дали жодного голосу «за» 35 законів.** Натомість, максимально підтримали закон про ринок електричної енергії та зміни до Податкового кодексу щодо покращення інвестиційного клімату (74% «за»).

Схожа тенденція зберігалася й при голосуванні за закони уряду та Президента: найбільше їх підтримували депутати старої коаліції. В середньому «за» урядові закони голосували 77% депутатів «Народного Фронту», 71% - Радикальної партії Олега Ляшка, 70% - БПП, 67% - «Самопомочі». Також «за» голосували 47% депутатів «Батьківщини», 38% - позафракційних, 35% - «Волі Народу», 31% - «Відродження», 21% - «Опозиційного блоку».

[5] голосування за 23 закони щодо ратифікації не враховувалося

За закони Президента голосували 83% депутатів Радикальної партії Олега Ляшка, 78% – «Народного Фронту», 71% – БПП, 63% – «Самопомочі», 44% – «Батьківщини», 40% – позафракційних, 36% – «Відродження», 31% – «Волі Народу», 25% – «Опозиційного блоку». Однак більшість законів Президента упродовж 6-ої сесії носили технічний характер.

ВІДВІДУВАННЯ ЗАСІДАНЬ РАДИ

За час роботи 6-ої сесії (до 11 липня) відбулося 61 пленарне засідання ВРУ**. В середньому на них були зареєстровані 335 народних депутатів із 422**[6]. Найкраще депутати відвідували засідання ВРУ в червні (в середньому 343 зареєстровано), найгірше – в лютому (326).

[6] Інформація щодо відвідування – за даними письмової реєстрації

Однак реальна кількість присутніх депутатів часто була нижчою. Варто відзначити, що за час роботи 6-ої сесії голова ВРУ А. Парубій двічі достроково закривав засідання Ради через брак кворуму (8 лютого і 7 червня). Згідно з даними рейтингових голосувань 8 лютого в залі парламенту перебували 198 депутатів, 7 червня – 213 депутатів із 226 необхідних. Загалом із початку 2017 року А. Парубій чотири рази закривав засідання Ради (двічі – 17 січня).

Лише 45 народних депутатів відвідали всі 100% засідань ВРУ упродовж 6 сесії. Ще 153 депутати були присутні на 90-99% засідань.

111 депутатів відвідали 75-89% засідань, 64 депутати – 50-74%, 49 депутатів – 0-49%. Таким чином, півсотні депутатів пропустили половину засідань ВРУ упродовж лютого-липня 2017 року.

Депутати, які відвідали всі засідання ВРУ упродовж 6 сесії:

1. Арешонков В.Ю.
2. Масоріна О.С.
3. Артюшенко І.А.
4. Матвієнков С.А.
5. Бакуменко О.Б.
6. Мацола Р.М.
7. Балога В.І.
8. Мельник С.І.
9. Бандуров В.В.
10. Мельничук І.І.
11. Біловол О.М.
12. Мисик В.Ю.
13. Бондар М.Л.
14. Міщенко С.Г.
15. Васюник І.В.
16. Осуховський О.І.
17. Величкович М.Р.
18. Пацкан В.В.
19. Гуляєв В.О.
20. Пинзеник В.М.
21. Данілін В.Ю.
22. Помазанов А.В.
23. Євтушок С.М.
24. Развадовський В.Й.
25. Ільюк А.О.
26. Река А.О.
27. Іоффе Ю.Я.
28. Сажко С.М.
29. Кириченко О.М.
30. Сочка О.О.
31. Кишкар П.М.
32. Спориш І.Д.
33. Князевич Р.П.
34. Тимчук Д.Б.
35. Констанкевич І.М.
36. Федорук М.Т.
37. Король В.М.
38. Фельдман О.Б.
39. Кривенко В.В.
40. Червакова О.В.
41. Лаврик М.І.
42. Шевченко О.Л.
43. Македон Ю.М.
44. Шинькович А.В.
45. Шурма І.М.

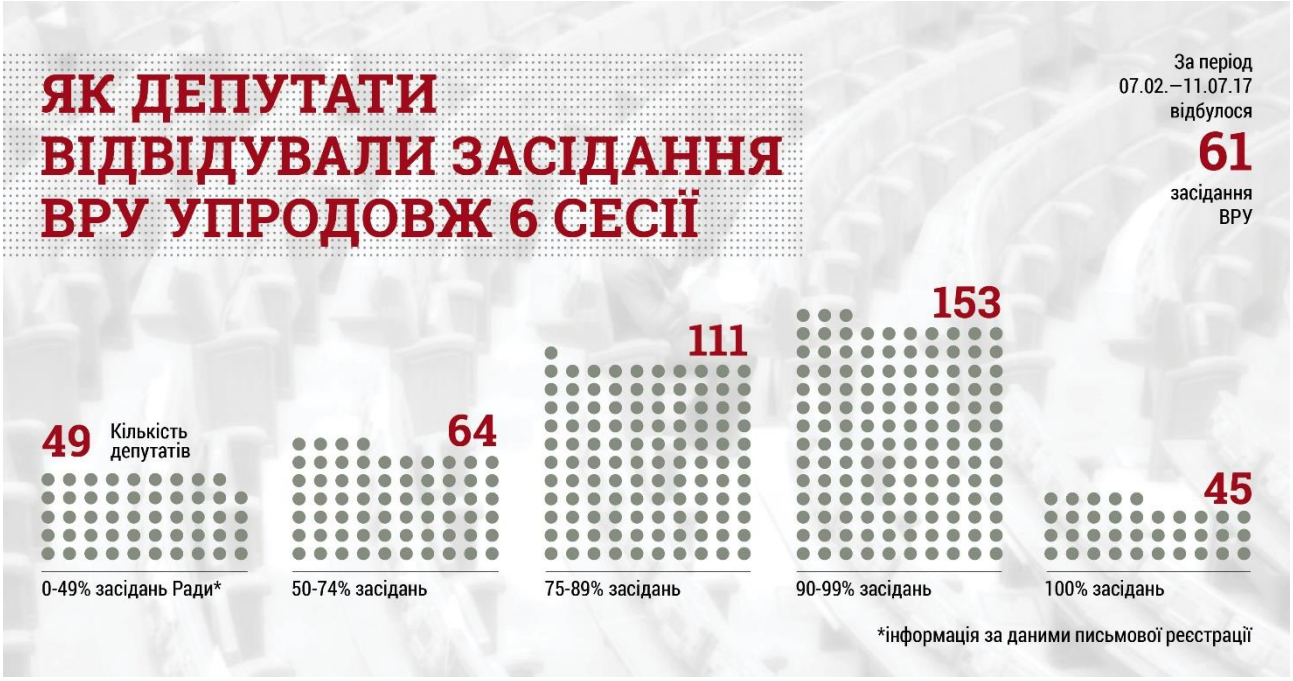

ТОП-10 депутатів, які пропустили найбільше засідань ВРУ:

1. Бакулін Є.М. (відвідав 0 засідань із 61)
2. Добкін Д.М. (відвідав 0 засідань)
3. Клюєв С.П. (відвідав 0 засідань)
4. Онищенко О.Р. (відвідав 0 засідань)
5. Семенченко С.І. (відвідав 2 засідання)
6. Ярош Д.А. (відвідав 1 засідання)
7. Добкін М.М. (відвідав 4 засідання)
8. Білецький А.Є. (відвідав 5 засідань)
9. Богуслаєв В.О. (відвідав 4 засідання)
10. Жеваго К.В. (відвідав 7 засідань)

При цьому в деяких із цих депутатів суттєво відрізняються показники відвідуваності за даними письмової та електронної реєстрацій. До прикладу, Добкін Д. М. не відвідав жодного засідання Ради за даними письмової реєстрації, але за даними електронної був присутній на 39 засіданнях. Те ж стосується Семенченка С. І., який за даними письмової реєстрації відвідав 2 засідання Ради, а за даними електронної – 20. Схожа диспропорція й у Добкіна М. М. і Жеваго К. В.

Однак визначальними є саме дані письмової реєстрації. Зокрема, відповідно до ч. 4 ст. 26 Закону «Про Регламент Верховної Ради України» дані письмової реєстрації є підставою для нарахування виплат народному депутату за час участі в пленарних засіданнях Верховної Ради. Також відомо про випадки, коли електронні картки народних депутатів були зареєстровані в залі парламенту, однак самих політиків на місці не було.

Серед фракцій та груп найкраще відвідували засідання Ради депутати Блоку Петра Порошенка та «Народного Фронту». Як правило в залі було зареєстровано 85% депутатів «Народного Фронту», 84% – БПП, 80% – РПЛ, 80% – «Батьківщини», 73% – «Самопомочі», 71% – позафракційних, 70% – Опоблоку, 69% – «Відродження» та 63% – «Волі Народу».

УЧАСТЬ В ГОЛОСУВАННЯХ

Упродовж 6-ої сесії ВРУ (до 11 липня) відбулося 2081 голосування.

Показники участі народних депутатів у голосуваннях перебувають на низькому рівні. Так, **49 депутатів пропустили понад 90% голосувань парламенту упродовж 6-ої сесії.**

Ще 139 депутатів взяли участь менше, ніж половині голосувань; 157 депутатів взяли участь в 51-75% голосувань, 54 – у 76-89% голосувань, 20 – у 90-99% голосувань. Жоден народний депутат не взяв участі в 100% голосувань. Часто пропускали голосування не лише депутати, які не були присутні на засіданнях ВРУ, але й ті, хто перебували в залі парламенту. Окремі народні депутати не голосували із політичних міркувань, фактично дискредитуючи роботу ВРУ.

Троє народних депутати не взяли участі в жодному голосуванні. Це Є. Бакулін («Опозиційний блок»), С. Клюєв і О. Онищенко, яких розшукує українська влада.

Депутати, які пропустили понад 90% голосувань:

1. Бакулін Є.М.
2. Омельянович Д.С.
3. Дзензерський Д.В.
4. Деркач А.Л.
5. Рабінович В.З.
6. Семенченко С.І.
7. Жеваго К.В.
8. Шенцев Д.О.
9. Богуслаєв В.О.
10. Мирний І.М.
11. Льовочкін С.В.
12. Ничипоренко В.М.
13. Чепинога В.М.
14. Добкін Д.М.
15. Ярош Д.А.
16. Корнацький А.О.
17. Мураєв Є.В.
18. Бобов Г.Б.
19. Матвійчук Е.Л.
20. Новинський В.В.
21. Бойко Ю.А.
22. Пресман О.С.
23. Святаш Д.В.
24. Ківалов С.В.
25. Льовочкіна Ю.В.
26. Зубик В.В.
27. Звягільський Ю.Л.
28. Парасюк В.З.
29. Шуфрич Н.І.
30. Фурсін І.Г.
31. Білецький А.Є.
32. Шкіря І.М.
33. Ларін С.М.
34. Константіновський В.Л.
35. Клімов Л.М.
36. Березкін С.С.
37. Писаренко В.В.
38. Поплавський М.М.
39. Королевська Н.Ю.
40. Мартиняк С.В.
41. Бондар В.В.
42. Добкін М.М.
43. Гіршфельд А.М.
44. Дейдей Є.С.
45. Кацуба В.М.
46. Іоффе Ю.Я.
47. Хомутиннік В.Ю.
48. Вілкул О.Ю.
49. Солод Ю.В.

Серед **ТОП-10 депутатів, які взяли участь в найменшій кількості голосувань** члени «Опозиційного блоку» Є. Бакулін (0 голосувань із 2081), В. Рабінович (9 голосувань), С.

Льовочкін (12), член НФ Д. Дзензерський (7), позафракційні К. Жеваго (10), Д. Ярош (15), Є. Мураєв (18), Е. Матвійчук (33), член БПП В. Чепинога (13) та представник «Волі Народу» В. Богуслаєв (10).

Натомість, окремі депутати відповідально ставилися до майже всіх голосувань парламенту. Серед **ТОП-10 депутатів, які взяли участь в найбільшій кількості голосувань** члени БПП В. Арешонков (1962 голосування), С. Мельник (1963), М. Фролов (2018), Г. Шверк (2037), І. Спориш (2071), В. Пинзеник (2075), представник «Самопомочі» Р. Семенуха (1983) і члени «Народного Фронту» М. Величкович (2032), І. Васюник (2038) та М. Бондар (2072).

Ігнорували голосування в Раді також окремі лідери фракцій. Так, Ю. Бойко («Опозиційний блок») пропустив 98% голосувань, Ю. Тимошенко (ВО «Батьківщина») пропустила 82% голосувань, О. Ляшко (РПЛ) – 46%. В інших лідерів фракцій показники вищі. Зокрема, О.

Березюк («Самопоміч») пропустив 32% голосувань, М. Бурбак (НФ) – 30%, А. Герасимов (БПП) – 17%.

Найвідповідальніше до голосувань ставилися депутати БПП, НФ та «Самопомочі». Представники цих політичних сил взяли участь в найбільшій кількості голосувань. В середньому один депутат «Самопомочі» взяв участь в 1371 голосуванню із 2020 загалом, БПП – 1263, НФ – 1234, «Батьківщини» – 977, РПЛ – 962, позафракційних – 683, «Волі Народу» – 478, Опоблоку – 470, «Відродження» – 430. Тобто, **як правило, один депутат «Волі Народу», Опоблоку та «Відродження» бере участь[7] лише в чверті голосувань Ради.**

КВУ наголошує, що відповідно до чинного законодавства **участь в голосуваннях є таким же обов'язком народного депутата, як участь в пленарних засіданнях**. Відповідно до ст. 24

[7] мається на увазі, що депутат голосує «за», «проти» чи «утримався», нажимаючи відповідну кнопку

Закону «Про статус народного депутата України» народний депутат зобов'язаний: 3) бути присутнім та особисто брати участь у засіданнях Верховної Ради України та її органів, до складу яких його обрано; 4) особисто брати участь у голосуванні з питань, що розглядаються Верховною Радою України та її органами.

КВУ пропонує позбавляти частини заробітної плати народних депутатів, які систематично не голосують в Раді. Якщо депутат був зареєстрований в Раді, але при цьому системно не голосував («за», «проти» чи «утримався»), то його варто позбавляти заробітної плати за відповідний день. Голосування депутата є його обов’язком, а тому має бути відповідальність за його невиконання. При цьому Апарат ВРУ має всю необхідну інформацію щодо голосувань депутатів, а тому реалізація такого рішення не потребуватиме додаткових ресурсів.